

Raniżowskie Wieści

Nr 5 (15)
Maj 1998
Cena 1,00 zł.

wiatr

*z pola od młodych owsów
od jęczmieniów za drogą
wieje wiatr
wonny wiosną
złocisty jasną
zorzą*

*płynąc wśród miedz w rumiankach
przez gąszcze drzew wysokich
niesie
pod chat okienka
ptasie świergoty*

*a czasem o swicie
z łąk pełnych wonnego siana
przyniesie na kalenicę
białego bociana*

Jan Pocek

Mamo!

- Mamo,
zapnij mi guziki!
- Mamo,
wciągnij mi buciki!
- Mamo,
zawiąż sznurowadło!
- Mamo,
podnieś, bo coś spadło!
- Mamo,
przynies mi łyżeczkę!

- Mamo,
popraw poduszczkę!
We dnie, w nocy,
wieczór, rano
ciągle tylko:
- Pomóż, mamo!!!
Za to beczec umie sam...
Znasz takiego?
Bo ja znam.

Irena Suchorzewska

W NUMERZE: Z PRAC RADY GMINY - ABSOLUTORIUM DLA ZARZĄDU GMINY* *ODDANIE DO UŻYTKU ZMODERNIZOWANEGO DOMU STRAŻAKA W MAZURACH* *ZŁOTE GODY* *Z PRZESZŁOŚCI RANIŻOWA - RANISCHAU* *WIERZENIA I ZWYCZAJE - O CZAROWNICACH* *KONKURS POETYCKI „POECI I PISARZE DZIECIOM”* *REJONOWY URZĄD PRACY INFORMUJE* *AKCJA PRZECIWPOWODZIOWA W RANIŻOWIE* *ZALECENIA ROLNICZE* *KALENDARZ BIODYNAMICZNY* *TERMINARZ KINA „KUJAWIAK”* *APEL ZWIĄZKU SYBIRAKÓW W KOLBUSZOWEJ* *SPORT* *OGŁOSZENIA* *PRZYSŁOWIA I PROGNOZY*
ORAZ SPIS ABONENTÓW PTW W WOLI RANIŻOWSKIEJ

Z okazji święta Świętego Floriana - patrona strażaków wszystkiego najlepszego dla członków Ochotniczych Straży Pożarnych i ich rodzin, sukcesów w zawodach sportowo-pożarniczych oraz najmniej pracy ratowniczo-gaśniczej

życzą
Wójt Henryk Bajek
 oraz Prezes Zarządu Gminnego OSP
Adam Woś

Chcemy coś zrobić...

Pomysł wykorzystania budynku znajdującego się obok remizy OSP w Mazurach zrodził się po Gminnych Dożynkach w 1995 roku. Prace adaptacyjne rozpoczęto po żniwach w następnym roku. Dawniej Kółko Rolnicze miało tutaj pomieszczenia na młocarnie. Potem budynek był przekazany dla Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Raniżowie z przeznaczeniem na magazyn zbożowy. Wieś wówczas dała drewno na dach, natomiast GS wykonał pokrycie. Za sprawą Zarządu OSP

Ogólny widok Domu Strażaka w Mazurach.

Praktyczna i przestronna kuchnia. Z tyłu wejście do magazynku (chłodni).

budynek został przekazany z GS-u dla straży. Na uroczystość 75-lecia OSP w Mazurach i poświęcenia sztandaru, sala była już prawie gotowa. I wtedy padł pomysł, aby połączyć oba budynki a w części środkowej zrobić kuchnię i zaplecze sanitarne. Wieś ze swego mienia przekazała drewno na dach, natomiast część środków finansowych na realizację inwestycji pochodziła z organizowanych zabaw tanecznych. Większość robót była wykonana w czynie społecznym. Okna zakupiono w Sokołowie w II klasie płacąc za 4 sztuki jedyne 1000 złotych. Najwięcej zaangażowania w tę inwestycję włożył sołtys **Ludwik Korzenny**, który zabiegał o pozyskanie środków i ofiarował

wiele dniówek roboczych.

Na tym nie koniec. Zarząd OSP dąży do tego, aby zorganizować tutaj jednocześnie wypożyczalnię naczyń oraz jedno pomieszczenie przeznaczyć na chłodnię. Wówczas można będzie organizować uroczystości weselne i inne bez problemów. Już teraz na kilka miesięcy wcześniej należy rezerwować termin. Odpłatność za wynajem pomieszczeń wynosi około 600 złotych, ale jak zapewnia Prezes OSP Roman Czuyłt, cena jest do negocjacji. Na uroczystość 60-lecia parafii planuje się zorganizować tutaj spotkanie księży i zaproszonych gości. W związku z tym będzie jeszcze wykonana elewacja zewnętrzna na adaptowanym budynku i wtedy to całość nabierze właściwego wyglądu.

(sas)

Z P R A C R A D Y G M I N Y

W dniu 28 kwietnia na XLI sesji obradowała Rada Gminy w Raniżowie. Głównym punktem porządku obrad było sprawozdanie z realizacji budżetu gminy za 1997 rok oraz udzielenie absolutorium dla Zarządu Gminy. Po wysłuchaniu i przyjęciu sprawozdania z działalności Zarządu, Rada Gminy w drodze uchwały udzieliła absolutorium dla Zarządu (przy dwóch głosach przeciwnych).

Ponadto Rada Gminy podjęła uchwałę o zmianie wysokości dziennych stawek opłat targowych. Aktualnie będą one przedstawiać się następująco:

1. Sprzedaż artykułów z samochodu i przyczepy o ładowności do 1 tony - 2,50 zł.
2. Sprzedaż artykułów z samochodów i przyczep o ładowności powyżej 1 tony - 4,00 zł.
3. W związku z przypadającym w dniu 15 sierpnia świętem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i odpustem w parafii Raniżów, ustala się na ten dzień stawkę opłaty targowej w wysokości 3,50 zł. za 1 m² stoiska.

***   ***   ***   ***   ***   ***   ***   ***   ***

Inwestycje zrealizowane w 1997 roku oraz planowane do realizacji w roku bieżącym (na podstawie sprawozdania Wójta Gminy Raniżów złożonego na sesji Rady Gminy)

I. Zadania zakończone w 1997 roku:

1. Budowa wodociągu w miejscowościach Posuchy i Korczowiska dla 141 gospodarstw.
2. Budowa oświetlenia ulicznego w miejscowości Raniżów - Lisy.
3. Wykonanie sieci gazowej tranzytowej z Raniżowa do Woli Raniżowskiej.
4. Budowa linii średniego napięcia oraz stacji trafo w Woli Raniżowskiej - Stecach.
5. Wykonanie odcinka 400 mb nawierzchni asfaltowej 3-warstwowej w Woli Raniżowskiej.
6. Wykonanie oświetlenia pola namiotowego w Stecach.
7. Modernizacja sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej w Raniżowie.
8. Wykonanie projektu budowlanego „Gminnej oczyszczalni ścieków wraz z kolektorem sanitarnym do miejscowości Raniżów” oraz uzyskanie pozwolenia na budowę.
9. wykonanie projektu budowlanego „Rozbudowa szkoły podstawowej w Mazurach”.

II. Zadania realizowane w 1997 roku kontynuowane w roku bieżącym:

1. Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Woli Raniżowskiej (planowane zakończenie - sierpień '98, sala gimnastyczna - 30 maja '98).
2. Kompleksowa telefonizacja miejscowości Wola Raniżowska.
3. Budowa sieci gazowej średnioprężnej wraz z przyłączami domowymi w Raniżowie (planowane zakończenie - II kwartał '98).
4. Odnowa nawierzchni asfaltowej na drodze wojewódzkiej nr 365 w Woli Raniżowskiej - Pozduć - około 500 mb.

III. Zadania inwestycyjne i remontowe przewidziane do realizacji w 1998 roku:

1. Budowa sieci gazowej średnioprężnej wraz z przyłączami domowymi dla miejscowości Wola Raniżowska (rozpoczęcie - IV.1998 r., wartość inwestycji - 612.000 zł.).
2. Budowa gminnej oczyszczalni ścieków wraz z kolektorem sanitarnym do miejscowości Raniżów (rozpoczęcie prac - III.1998 r., wartość zadania 2.338.000 zł.).
3. Kompleksowa telefonizacja miejscowości Raniżów, Staniszewskie, Zielonka, Mazury oraz pozostałych miejscowości gminy przez Polską Telefonikę Wiejską.
4. Wykonanie stanu surowego otwartego budynku Domu Ludowego - OSP w Staniszewskim.
5. Budowa sanitariatów wraz z zapleczem w Szkole Podstawowej w Zielonce.
6. Rozpoczęcie rozbudowy Szkoły Podstawowej w Mazurach (fundamenty).
7. Infrastruktura nad zalewem: wykonanie oświetlenia ulicznego w Stecach oraz rozbudowa ośrodka wypoczynkowego.
8. Remonty nawierzchni zwirowych i asfaltowych dróg gminnych.
9. Budowa chodnika przy drodze krajowej w Raniżowie - Piaskach.
10. Udrożnienie zamulonych rowów melioracyjnych oraz kanałów na gruntach rolnych.

ciąg dalszy ze strony 3

11. Dofinansowanie remontów domów strażaka w Ranizowie i Mazurach oraz doposażenie jednostek OSP w drobny sprzęt i urządzenia (syreny alarmowe w Porębach Wolskich i Korczowiskach, łączność selektywna OSP w Woli Ranizowskiej, oświetlenie agregatowe w Ranizowie).
12. Staraniem Zarządu Gminy planowane jest wykonanie ze środków WZI obwałowanie rzeki Zyzoga przy moście w Ranizowie - Zagrodach.
13. Projekt budowlany „Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Ranizów

IV. Pozyskane przez Gminę środki w postaci dotacji na działalność inwestycyjną w 1998 roku:

1. Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Woli Ranizowskiej:	
a) z Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki z Warszawy na salę gimnastyczną	150.000 zł.
b) z Kuratorium Oświaty w Rzeszowie	342.000 zł.
2. Budowa oczyszczalni ścieków (z Urzędu Wojewódzkiego)	110.000 zł.
3. Na drogi wojewódzkie:	
a) dofinansowanie odnowy drogi w Woli Ranizowskiej	60.000 zł.
b) budowa chodnika przy drodze krajowej w Ranizowie - Piaskach	15.000 zł.
c) remont cząstkowy drogi w Porębach Wolskich od szkoły do lasu	10.000 zł.
4. Infrastruktura nad zalewem (środki z Urzędu Wojewódzkiego)	12.000 zł.
5. Wyposażenie pomieszczeń na dożywianie uczniów w Woli Ranizowskiej (UW - Wojewódzki Zespół Pomocy Społecznej)	46.000 zł.
	razem <u>745.000 zł.</u>

V. Przewidywane dodatkowe źródła finansowania zadań w bieżącym roku nie planowane w budżecie gminy:

1. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Warszawie - dofinansowania budowy oczyszczalni ścieków.
2. Karpacki Okręgowy Zakład gazowniczy w Tamowie - tytułem przekazania wybudowanej sieci gazowej w Ranizowie i „tranzytu” do Woli Ranizowskiej - na budowę gazociągu.
3. Partycypacja gminy Stary Dzikowiec w kosztach budowy gazociągu w miejscowościach Ranizów i Wola Ranizowska tytułem podłączenia się Lipnicy do sieci gazowej.
4. Małopolski Program Rozwoju Wsi i Rolnictwa - dofinansowanie oczyszczalni ścieków i gazociągu.
5. Środki od mieszkańców tytułem partycypacji w kosztach budowy gazociągu, oczyszczalni ścieków, kanalizacji sanitarnej.
6. Środki ze sprzedaży mienia gminnego.

Ponadto źródłem finansowania zadań będzie zaciągnięty preferencyjny kredyt w Europejskim Funduszu Rozwoju Wsi Polskiej w Warszawie w wysokości 300.000 zł. na rozbudowę Szkoły Podstawowej w Woli Ranizowskiej, jak również Zarząd Gminy czyni starania o preferencyjny kredyt w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska w Rzeszowie na budowę gminnej oczyszczalni ścieków.

*** *ZŁOTE GODY* ***

25 kwietnia swoje 50 lat pożycia małżeńskiego obchodziło 7 par małżeńskich z terenu naszej gminy. Z tej okazji tradycyjnie już otrzymali oni z rąk Wojewody Rzeszowskiego medale „Za długoletnie pożycie małżeńskie”. Uroczystość miała miejsce w Urzędzie Wojewódzkim a wzięli w niej udział również przedstawiciele Gminy: Henryk Bajek - wójt oraz Adam Woś - kierownik USC.

Dostojnymi Jubilatami są: Anna i Wiktor Rzeszutek, Maria i Wojciech Kobylarz, Stefania i Jan Jaskot, Zofia i Franciszek Gut, Anna i Czesław Sidor - wszyscy z Woli Ranizowskiej oraz Maria i Józef Adamczyk z Posuch i Zofia i Jan Sondej z Korczowisk.

Z KRONIKI TOWARZYSKIEJ...

W dniu 25 kwietnia 1998 r. na ślubnym kobiercu stanęła nasza redakcyjna koleżanka mgr Grażyna Żak. Jej wybrankiem został Pan Henryk Wyka z Woli Ranizowskiej. Nowożeńcom życzymy wszystkiego najlepszego na nowej drodze życia i doczekania w zdrowiu złotych godów.

REDAKCJA

Z PRZESZŁOŚCI RANIŻOWA

Ranischau - kolonia niemiecka

Zasadniczą podstawą uposażenia kolonisty rolnika była ziemia. Przy podziale i jej nadaniu wychodzono z założenia, że trzeba mu wydzielić tyle roli, aby mógł gospodarując na niej żyć dostatnio ze swoją rodziną. Ponieważ parcelowano pole o różnej jakości, rozpiętość uposażenia wahała się od 20-40 korców wysianego ziarna, oraz kawałek pastwiska. Kryterium przy dzieleniu ziemi był majątek kolonisty. Im kto miał więcej gotówki tym otrzymywał więcej ziemi. Stało się to przyczyną do wyróżnienia trzech rodzajów gospodarstw: 10-ciu, 20-tu, 30-tu i więcej korcowym, licząc miarą wysianego ziarna. Odpowiadało to podziałowi gospodarstw chłopu galicyjskiego, mianowicie: ćwierć-, pół-, i całych chłopów, co znów odpowiadało dawnym chałupnikom, zagrodnikom i kmięciom.

Wszyscy koloniści bez względu na kategorię otrzymywali przybiecane patentem z 1781 roku, a stosowne do potrzeb budynki: dom ze stajnią i stodołę. Dla gospodarstw połówkowych przydzielano: motykę, kamień do ostrzenia, obcęgi, kosę do owsa, kosę do trawy, parę wielkich sierpów, parę małych sierpów, widły do gnoju, haki do gnoju, parę widel do siana, wóz, pług, bronę i parę uprzęży dla koni. Każda rodzina dostała jeszcze kołowrotek lub przęślicę z wrzecionami i motowidło. Sprzętów domowych nie otrzymali. Dostarczono im również bydło.

Rolę oddawano kolonistom obsianą, przy czym na zasiew starano się dostarczyć nasion roślin mało znanych w kraju jak koniczyzny, buraków pastewnych i ziemniaków. Nie wszystkie nadania były całkowicie bezpłatne i bezzwrotne, np. koszt poniesiony na utrzymanie kolonisty oraz koszt dostarczonych sprzętów domowych po okresie trzyletni, m. miano zwracać w ratach.

Patent kolonizacyjny mówił o zasadzie dziesięcioletniej wolnizny. W rzeczywistości jednak w krótszym czasie zobowiązano kolonistów do świadczeń wobec państwa, do których należał: czynsz gruntowy, czynsz z domu, robocizna i świadczenia związane z utrzymaniem gminy. Czynsz gruntowy wynosił około 23% dochodu z gospodarstwa, czynsz z domu i zabudowań wynosił 1 złw 15 kr z gospodarstwa. Ścisłe z tym podatkiem łączyła się możliwość korzystania z państwowych lasów. Od robocizny koloniści zostali przeważnie zwolnieni. Obowiązywał ich również tak zreszta jak i innych poddanych, obowiązek dostarczania w czasie wojny tzw. liwerunku zboża i furazu. Do powinności gminy jako całości należało utrzymanie dróg wewnętrznych gminy.

Wieś - kolonia niemiecka w Galicji miała być według planów Józefa II wzorem pod każdym względem, a więc i w sztuce budowy. Wieś znajdowała się pośrodku podzielonych gruntów, aby mieszkańcy mieli blisko do swoich pól. Wydzielono miejsce pod szkołę i zbor. Domy dudowano z drewna, z plecionymi kominami i słomianymi dachami. Wszystkie budynki stały blisko drogi. Stajnia prawie wszędzie tworzyła całość z domem.

Kolonia Ranischau miała u siebie parafię ewangelicko - augsburską z filiami w Sulichowie i Steinau, licząc razem 1146 dusz w 1880 roku, z wystawionym na swiom terenie drewnianym zbozem poświęconym w 1834 roku. W 1824 roku pod datą 8 października zostaje wymieniony w ich księgach parafialnych ich duchwny Gasparus Sacher. W 1902 roku zostaje wybudowany drewniany zbor w Ranizowie, na zewnątrz otynkowany, pokryty blachą, który przetrwał do roku 1945. Plebania będąca przy tym zborze przetrwała do dnia dzisiejszego, obecny budynek przedszkola.

W roku 1786 cesarz wydał nakaz urzędzenia szkół w koloniach podając równocześnie warunki uposażenia nauczycieli. W myśl tego zarządzenia nauczycieli mieli utrzymywać częściowo sami koloniści płacąc corocznie 15 koron za każde uczące się dziecko. W razie gdyby jednak składki te nie wyniosły w sumie 100 złw, to wówczas brakującą resztę miał dopłacić skarb państwa. W Ranischau znajdowała się szkoła 4 - ro klasowa, w której pięciu nauczycieli uczyło 150 dzieci.

2758120
Galizien

Trauungs-Schein

Konrad von den Trauungsbeisten der evangelischen Pfarrgemeinde
zu Ranischau, Band I, Seite 27, Zahl 1

Name des Trauenden	Ort der Trauung	Zeit, Uhr, Monat, Tag der Trauung
Wolfgang Hartmann geb. 1801 in Sulichow	Sulichow neue Kirche	am 6. April 1821 10 Uhr
Philippine geb. 1801 in Sulichow	Sulichow neue Kirche	am 6. April 1821 10 Uhr

Urkund dessen da vorstehende Trauung

Pfarrer der evangelischen Kirchengemeinde A. B. zu Ranischau
am 6. April 1821
P. Sacher

Dla ludności polskiej koloniści stanowili pewną zamkniętą grupę ludzi. W początkowym okresie nikt z Polaków nie mógł się wnieść w ich rodziny, a i w późniejszym czasie należało to do rzadkości. Z ewangelickiej parafii Ranischau zachował się dokument zawarcia małżeństwa z 6 kwietnia 1921 roku. Akt ten dotyczy Jakuba Fuhrmana z Woli

ciąg dalszy na stronie 6

ciąg dalszy ze strony 5

Ranizowskiej nr domu 536, urodzonego w 1892 roku i Filipiny Fuhrman z Ranizowa urodzonej w 1900 roku. Mieszkańcy Ranischau przyjaźnili się z Niemcami z sąsiednich kolonii Wildenthal i Steinau.

Na przełomie XIX i XX wieku ich gospodarstwa rzeczywiście promieniowały na całą okolicę swą kulturą rolną i wprowadzaniem nowości w uprawach: ziemniaka, konicyzny, beraka pastewnego i innych. Posiadali nowe udoskonalone narzędzia rolnicze, często wykonywane przez miejscowego kowala. Przypada nam, że cechował ich wyższy poziom codziennego życia, a przede wszystkim umiejętność organizacji pracy,

wygospodarowania czasu wolnego na odpoczynek, szczególnie w sobotę po południu. Wieś była czysta, obejścia gospodarskie uporządkowane.

Mimo to w początkach XX wieku zaznacza się upadek kolonii, zmniejsza się liczba jej mieszkańców, podupada ekonomicznie. Ma na to wpływ wiele czynników między innymi: proces starzenia się właścicieli gospodarstw, ucieczka młodych do miasta i na emigrację.

W czasie II wojny światowej rodziny niemieckie w marcu 1940 roku zostały przesiedlone w okolice Mielca. Część z nich powróciła, ale przed zbliżającym się frontem wiosną 1944 roku wyjechały do Niemiec.

Zmiana stanu ludności kolonii w poszczególnych latach

Nazwa kolonii	W chwili założenia	1812	1880	1890	1900	1921
Ranischau	235	248	248	-	200	57
Wildenthal	181	215	234	203	120	17

mgr Grażyna Żak

Spray-owa młodzież

Wyeliminowanie smarujących ludzi farbami po ścianach jest zadaniem beznadziejnym. Na świeżych, odnowionych elewacjach, zadaszeniach przystankowych pojawiają się szybko wyznania miłości, nazwy zespołów, znaki subkultur a także oświadczenia kilkunastoletnich, smarkatych dzieci, którzy ani trochę nie martwią się, że sposób przekazywania myśli zaśmieca środowisko.

Całość w połączeniu z otaczającym nas środowiskiem stwarza wrażenie nie tyle humorystyczne, co przygnębiające. Wizje zrodzone z młodzieńczej głupoty w wielu miejscach trwają latami na ścianach budynków...

Odnowienie obiektów nie jest rodzajem inwestycji planowanej corocznie i w hierarchii potrzeb spychanej na sam koniec... Jest to zajęcie pracochłonne polegające na ponownym odmalowaniu lub zmyciu farby rozpuszczalnikiem. Zabiegi takie mogą okazać się bezcelowe, ponieważ nowy napis może na tym samym miejscu pojawić się po kilku godzinach.

Złośliwa głupota jest przypadłością nawracającą.

Proponuję opatentowanie jakiegoś panaceum na taką plagę, a może ogłosić konkurs na najlepszy pomysł na rozwiązanie tematu?

PS: W 1997 roku wykonano odnowienie elewacji zewnętrznej 14 zadaszni przystankowych na terenie gminy Ranizów. Prace te zamknęły się niebagatelną kwotą.

W 1998 roku są powtórne zamierzenia wykonania prac polegających na odmalowaniu i odnowieniu zadaszni przystankowych...

W 1999 roku... praca Syzyfa...

O CZAROWNICACH

Wśród wielu wierzeń ludowych jednym z najbardziej żywotnych była i jest wiara w istnienie czarownic, u Lasowiaków bardzo rozpowszechniona i ogólnie znana. Wierzono, że mogły one szkodzić na wiele sposobów: psuły pogodę, mogły przywołać pioruny, potrafiły sklócać małżeństwa, niekiedy posuwały się i do trucicielstwa. Miały moc czynienia złego, którą to otrzymywały od diabła, gdyż wchodziły z nim w ścisłe konszachty. Najczęściej czarownicami były kobiety. Mogły być piękne lub szpetne, często nie można było rozpoznać, która jest czarownicą, a która nie. Jeżeli jakaś kobieta decydowała się na uprawianie tego procederu, to musiała pójść do wierzbowej dziupli (tam, jak wierzono, mieszkał diabeł) i wypowiedzieć magiczną formułkę:

*„Rokita, przysła do ciebie kobita,
daje ci dusze i ciało,
bo się ji młyka zachciało.”*

Specjalnością wiejskich czarownic było odbieranie mleka krowom i zabieranie dla siebie lub jego „psucie”. „Zepsute” mleko „ciągnęło się” i cuchnęło albo zsiadało się zaraz po wydoleniu - słowem - nie nadawało się do użytku. Czarownice odbierały krowom mleko na różne sposoby. Jednym z nich była kradzież powrozów, którymi przywiązywano bydło do żłobu lub na pastwisku. Jeżeli udało się ukraść takowy, to wówczas po zawieszeniu go w sieni ciekło z niego mleko, natomiast z krowich dojków - krew. Dlatego też pilnie strzeżono tych powrozów, aby uniemożliwić czarownicom szkodzenie. Innym sposobem było zbieranie płachtą przez czarownicę rosy z trawy w niektóre, szczególnie noce, np. przed św. Markiem, w Wielki Piątek o świcie, w Zielone Świątki. Robiły to mówiąc przy tym: „Biorę pożytek, ale nie wszystkie”. Zebraną w ten sposób rosą nacierały nozdrza i sierść swojej krowy, co zapewniało jej mleczność a niezawodnie odbierało mleko jakiejś krowie w innym gospodarstwie. Czasem widywano czarownice ciągnące za sobą pociosek lub powróż, co miało dawać taki sam skutek. Jeżeli w jakimś gospodarstwie ocielila się krowa, to należało pilnie baczyć, czy jakaś kobieta nie usiłuje nabrać ze studni w tym obejściu choć garnuszka wody. Wierzono, że była to niechybnie czarownica, która w ten sposób próbuje odebrać mleko krowie i o ile udało przyłapać się ją na tym, to kończyło się dotkliwym pobiciem kobiety podejrzanej o czarodziejski proceder. Czarownice czujące urazę do jakichś gospodarzy lub ze złośliwości potrafiły „zepsuć” mleko. Najczęściej spowodowane to było przez podrzucenie na progu lub w okienku stajni tzw. czarowniczego masła, które miało złą moc. Należało znaleźć takie masło, ostrożnie nałożyć na drewnianą łyżkę i spalić. Psucie mleka mogło być także spowodowane urokami, które czarownica rzucała na krowy w danym gospodarstwie. Znano jednak wiele sposobów na przeciwdziałanie czarom a także odkrycie tożsamości czarownicy. Na przykład: jeżeli po okadzeniu chorej krowy wiankami z oktawy Bożego Ciała „zepsute” mleko nie odczyniało się, wówczas należało poprosić o pomoc sąsiadkę, która z pewnością nie mogła mieć nic wspólnego z czarami. Ta trzymała krowę za ogon, a gospodyni biorąc w ręce siekiere udawała, że będzie ogon

obcinać. Miało to spowodować wielkie bóleci w krzyżu u czarownicy, która przybiegała z krzykiem, płaczem i prośbami o zaprzestanie obcinania ogona. Należało wówczas zmusić ją do „odczynienia” lub przywrócenia mleka - najczęściej tęgimi razami i dopiero, gdy to zrobiła, zezwalano jej na odejście. Można było z „zepsutego” mleka robić masło w maśniczce, co także miało powodować szybkie pojawienie się czarownicy. W przywróceniu dobrej jakości mleka miało pomóc przelewanie „zepsutego” mleka trzykrotnie przez miotłę lub przez dziurkę od klucza. Ponadto wierzono, że czarownica po zepsuciu lub odebraniu mleka zawsze pozostawia ślad swojej bytności w gospodarstwie - jakiś swój przedmiot. Trzeba było uważnie spenetrować obejście, a znaleziony przedmiot wrzucić do wrzątku i gotować. Powodowało to poparzenie czarownicy i jej szybkie pojawienie się w gospodarstwie. Jeżeli podczas poszukiwań znaleziono w obejściu żabę, to należało oblać ją wrzątkiem, co także miało powodować poparzenie twarzy czarownicy i nawet jeżeli nie pojawiła się w obejściu, to chodziła po wsi „zawinięta” w chustę, którą zakrywała twarz, co niezawodnie wskazywało na tę kobietę jako na czarownicę.

Jak widać, wiedza dotycząca czarownic była dość rozległa. Sporo było także zakazów i nakazów dotyczących ochrony mleka przed działaniem złych mocy. Dla przykładu: po zachodzie słońca nie wolno było wydać nawet kropli mleka poza obejście, bo mogło to spowodować jego odejście. A jeżeli było to konieczne i nie można było odmówić (osobom starszym czy chorym), wówczas dla ochrony przed czarami sypano do mleka lub na ucho naczynia szczyptę soli. Surowo przestrzegano także, żeby naczynie było przykryte glinianą lub drewnianą pokrywką, co także miało chronić przed złymi mocami. Samo naczynie na mleko, o ile np. suszyło się na płocie, należało bezwzględnie zabrać do domu po zachodzie słońca ze względu na niebezpieczeństwo przywleczenia w nim złych czarów, o ile nie zostałyby na czas zdjęte z plotu. Naczynia z mlekiem nie wolno było postawić na ziemi, gdyż mogło to także spowodować utratę mleka. Ścisłe przestrzegano zakazu dojenia krow w obecności obcych osób, gdyż mogli oni przecież „zabrać” mleko. Jeżeli takie coś już się zdarzyło, to należało przy wyjściu obcego dać krowom coś przegryźć, aby „przegryzły” uroki.

Wszystkie wyżej opisane sposoby przeciwdziałania czarownicom i ich złym czarom są zaledwie niewielkim fragmentem niezwykle rozległej ludowej wiedzy dotyczącej tego zagadnienia. Wiele już dziś zapomniano, wiara w czarownice niegdyś tak powszechna, obecnie bardzo osłabła. Ale wiedza, którą przekazywano z pokolenia na pokolenie, szczególnie o metodach zapobiegania złym czarom ciągle trwa w pamięci ludzi, choćby ze względu na wielowiekową tradycję. Choć często traktowana jest z dużym sceptycyzmem, to jednak pamięta się ją, bo... a nuż się przyda i pomoże zabezpieczyć się przed nieszczęściami?

mgr Jolanta Dragan

WIĘŚCI KULTURALNE

W dniu 23 kwietnia Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Raniżowie przeprowadził eliminacje gminne konkursu „Poeci i pisarze dzieciom - Literackie D...E...F...”. Z uwagi na brak bazy lokalowej eliminacje odbyły się w Szkole Podstawowej w Raniżowie. Ku zadowoleniu organizatorów w eliminacjach udział wzięło 6 spośród 8 szkół podstawowych z terenu gminy (ogółem 61 dzieci).

Konkurs odbywał się w dwóch kategoriach wiekowych:

I kategoria - klasy I - IV,

II kategoria - klasy V - VIII

i trzech formach: recytacja, piosenka i prace plastyczne.

Komisja w składzie: inż. Stanisław Samojedny, mgr Danuta Niemczyk, mgr Stanisława Stec, mgr Helena Białek, mgr Halina Adamczyk, mgr Stanisława Maciąg wyłoniła zwycięzców eliminacji gminnych. I tak w I kategorii wiekowej w formie recytacji:

I. - Ewa Jaworska Mazury,

II. Teresa Hermanowska Zielonka,

III. Agnieszka Potąńska

Staniszewskie

wyr. Piotr Wilk Korczowiska

wyr. Patrycja Selwa Raniżów.

W I kategorii wiekowej w formie piosenki:

I miejsce - zespół ze Szkoły Podstawowej z Raniżowa pod kierunkiem mgr Władysławy Stój,

II miejsce - duet: Marta Dul i Anna Ryczek ze Szkoły Podstawowej z Raniżowa.

W I kategorii wiekowej w formie prac plastycznych:

I. Marek Nowak Staniszewskie,

II. Andrzej Nowak Staniszewskie,

III. Marcin Potocki Mazury,

wyr. Łucja Nowak Staniszewskie,

wyr. Joanna Sakowska Staniszewskie.

W drugiej kategorii wiekowej w formie recytacji zwyciężyli:

I. Edyta Potocka Mazury,

Tomasz Kolano Raniżów,

II. Kamila Kozak Raniżów,

Maria Krzak Wola Raniżowska,

III. Joanna Kus Mazury,

wyr. Justyna Rzeszutek Raniżów,

wyr. Anna Karamanis Raniżów.

W drugiej kategorii w formie prac plastycznych Komisja przyznała następujące miejsca:

I. Elżbieta Wiącek Raniżów,

II. Tomasz Kolano Raniżów,

III. Katarzyna Adamczyk Mazury,

wyr. Bernadeta Poppek Mazury,

wyr. Dominika Poppek Mazury.

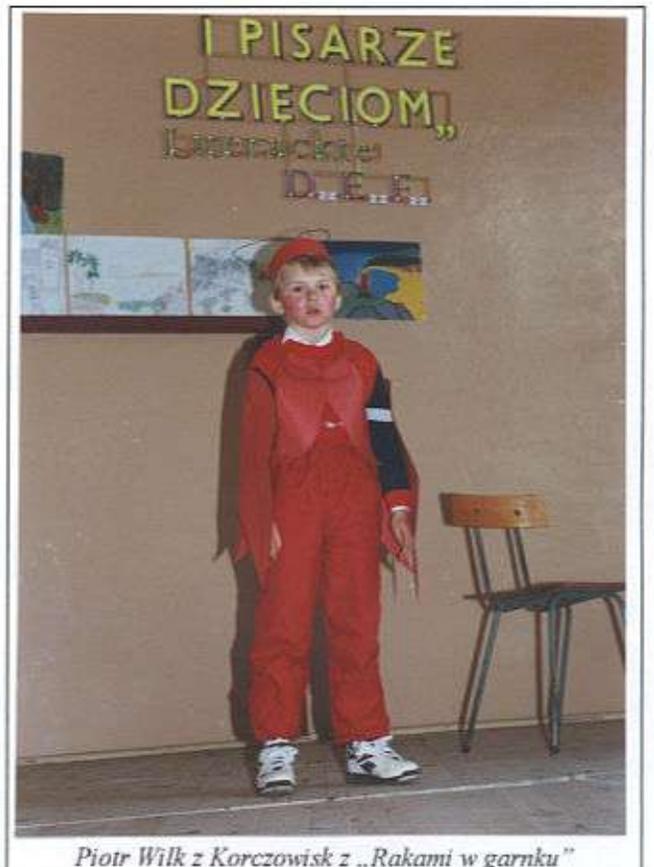
W drugiej kategorii wiekowej w formie piosenki:

I. Edyta Potocka Mazury,

II. Marta Gil Raniżów.

Zespół dziecięcy ze Szkoły Podstawowej z Raniżowa z „Bieszczadzką balladą”.

Piotr Wilk z Korczowisk z „Rakami w garnku”

ciąg dalszy na stronie 9

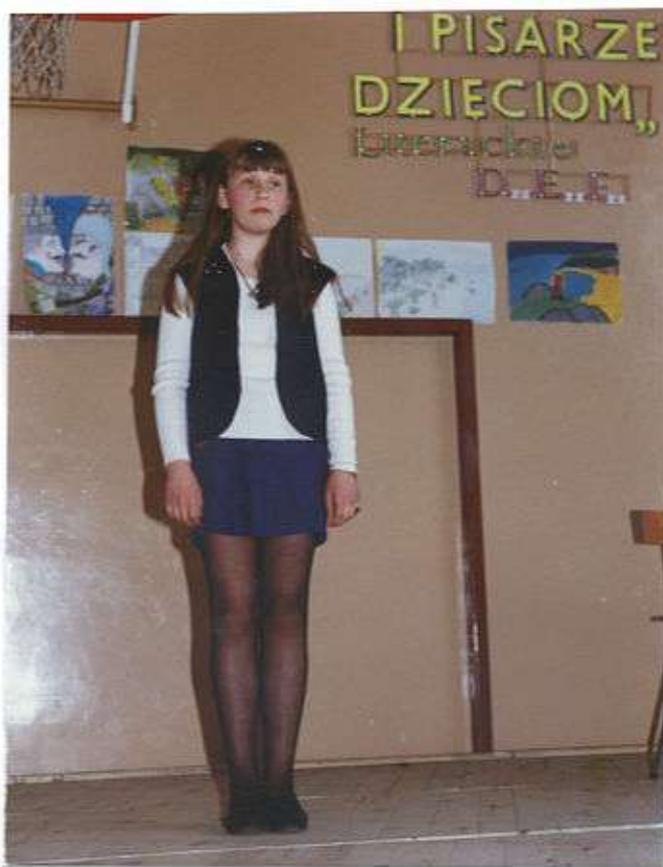
ciąg dalszy ze strony 8

Wszyscy nagrodzeni i wyróżnieni reprezentowali naszą gminę na eliminacjach rejonowych w Kolbuszowej w dniu 7 maja.

Wieści z ostatniej chwili: przy bardzo dużej konkurencji w Kolbuszowej, gdzie w pierwszej kategorii wiekowej wystąpiło 74 dzieci natomiast w drugiej kategorii 46, nasz reprezentant Tomasz Kolano zdobył wyróżnienie i było to jedyne punktowane miejsce z naszej gminy.

Ewa Jaworska z piosenką „Bursztynowe koraliki”

Edyta Potocka i „Skowronek”

Justyna Rzeszutek z „Ręcznikiem i batogiem”

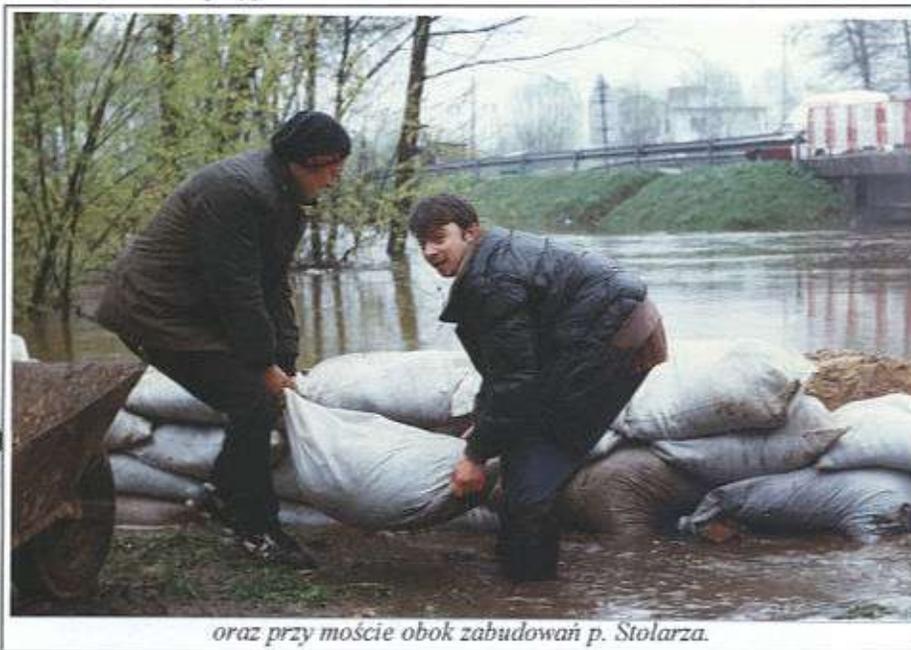
Marta Gil z piosenką „Mądry liść”

WODA CIĄGŁE GROŹNA

W związku z kilkudniowymi ciągłymi opadami deszczu trwającymi od soboty 18 kwietnia, w rzekach i potokach gminy w szybkim tempie zaczyna wzrastać poziom wody. 20 kwietnia woda występuje z brzegów w potoku przepływającym obok Krzaków Wolskich utrudniając dojazd do czterech gospodarstw. Wójt Henryk Bajek pełniący jednocześnie funkcję przewodniczącego Gminnego Komitetu Przeciwpowodziowego, zarządza jego naradę. Omówiony jest stan zagrożenia powodziowego. Mieszkańcom Ranizowa, których gospodarstwa przylegają do rzeki Zyzogi, do dyspozycji oddano 500 sztuk worków. Zleca zakup następnych 1000 worków oraz zarządza, w przypadku stale

Prace przy umacnianiu wału za p. Kawalcem w Ranizowie-Zagrodach

oraz przy moście obok zabudowań p. Stolarza.

zwiększającego się poziomu wody, umocnienie wałów przeciwpowodziowych obok mostu w Ranizowie - Zagrodach oraz za gospodarstwem p. Kawalca. Postawia w stan gotowości osoby posiadające sprzęt do załadunku i transportu ziemi. Informuje p. Porębskiego w wodomistrzówce przy zalewie „Maziarnia” o zbliżającej się fali powodziowej.

O 21³⁰ z-ca szefa Obrony Cywilnej - Jan Tęcza wraz z funkcjonariuszem Policji sierżantem Andrzejem Wrzaskiem przeprowadzają ponowne rozeznanie terenu. W Porębach Wolskich stwierdzają podmycie drogi i zablokowanie przepustu. W związku z tym do akcji włączają miejscową jednostkę OSP celem usunięcia zatoru i zabezpieczenia wyrwy.

Poziom wody ciągle wzrasta. Średnio 10 cm na godzinę...

Do działania wkracza drużyna OSP z Ranizowa w składzie: Stanisław Wiącek, Andrzej Ryczek, Tomasz Rumak. Zabezpiecza oświetlenie zagrożonego odcinka wału wraz z przyległym terenem. O godzinie 0¹⁰ Komitet Przeciwpowodziowy decyduje o przystąpieniu do transportu piasku na zagrożone wały i do przyległych gospodarstw. W tym celu uruchamia wcześniej postawione w stan gotowości odpowiednie osoby, tj.: Jan Zimny, Andrzej Zimny, Stanisław Jagodziński, Władysław Stanowski, Adam Krudysz. Do zabezpieczenia ruchu i porządku na drodze obok miejsca poboru piasku (Ranizów - Piaski) zobowiązany jest p. Edward Warzocha z drużyny porządkowej OC. Gminna Spółdzielnia „Sch” wypożycza na potrzeby akcji przyczepę wywrotkę. Rano do prac ziemnych przy umacnianiu wału włącza się dodatkowych strażaków z Ranizowa oraz pracowników Urzędu Gminy. Dzięki ich ofiarnej pracy przy ciągle padającym deszczu udaje się uratować już przeciekające wały i tym samym nie dopuszcza do ich przerwania i zalania czterech gospodarstw usytuowanych przy Zyzodze.

22 kwietnia następuje poprawa pogody. Poziom wody w rzece wraca do normy. Stan zagrożenia powodziowego zostaje odwołany...

Z MYŚLĄ O NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Uprawnienia i obowiązki pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych jest aktem zmierzającym do rozszerzenia możliwości stwarzanych tym osobom, reguluje też sprawy dotyczące uprawnień i obowiązków pracodawców w związku z zatrudnieniem niepełnosprawnych.

Ulgi dla pracodawców:

- Pracodawca zatrudniający co najmniej 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar pracy (do dnia 31.12.1998 r. co najmniej 50 pracowników), który zatrudnia osoby niepełnosprawne, uzyskuje ulgę w podatku dochodowym w wysokości równej osiągniętemu wskaźnikowi zatrudnienia tych osób, jeżeli wskaźnik ten wynosi co najmniej 7 %. Jeżeli wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych przekracza 50% pracodawca jest z tego podatku zwolniony. Zobowiązany jest natomiast do przekazania 50% środków uzyskanych z tytułu ulg podatkowych na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.
- Pracodawca zatrudniający mniej niż 25 pracowników w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy (do dnia 31.12.1998 r. mniej niż 50 pracowników) posiada 50% ulgi w składce na ubezpieczenie społeczne zatrudnionych osób niepełnosprawnych, jeżeli te osoby zostały zaliczone do znacznego (I grupa) lub umiarkowanego (II grupa) stopnia niepełnosprawności.

Zachętą dla pracodawców do tworzenia nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, pozostających bez pracy jest możliwość refundowania kosztów organizacji stanowisk pracy dla tych osób oraz

wypłacanego im wynagrodzenia. Firma, która zatrudni przez okres co najmniej 54 miesiące osoby niepełnosprawne (bezrobotne lub poszukujące pracy) skierowane przez rejonowy urząd pracy, może otrzymać ze środków PFRON zwrot kosztów poniesionych:

- w związku z organizacją nowych stanowisk pracy dla tych osób,
- w związku z przystosowaniem istniejących stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- oraz zwrot kosztów wynagrodzenia wypłaconego osobom niepełnosprawnym przez okres 18 miesięcy, a także składki na ubezpieczenie społeczne od tego wynagrodzenia.

Pracodawca zainteresowany zatrudnieniem osób niepełnosprawnych w ramach refundacji kosztów utworzenia stanowisk pracy dla tych osób, powinien złożyć wniosek do wojewódzkiego urzędu pracy. Jeżeli zostanie on rozpatrzony pozytywnie, Dyrektor WUP zawiera umowę z pracodawcą. Dokładnie określone zostają w niej warunki i wysokość zwrotu kosztów.

Refundacji nie podlegają jednak koszty organizacji nowych stanowisk pracy oraz przystosowania tych stanowisk, które pracodawca poniósł przed datą podpisania umowy.

Pracodawcy zdecydowani na zatrudnienie osób niepełnosprawnych w swoich firmach szczegółowe informacje na ten temat mogą uzyskać w Rejonowym Urzędzie Pracy w Kolbuszowej.

*Dorota Uliasz-Bajor
Doradca zawodowy
w RUP Kolbuszowa*

OGŁOSZENIE

Szansa na nowe źródło dochodu dla gospodarstwa rolnego - gospodarstwo agroturystyczne!

Chętni do jego urządzenia i prowadzenia proszeni są o kontakt z Redakcją „Wieści Raniżowskich” (Urząd Gminy, p. nr 20, tel. 2272663 w. 34).

Rejonowy Urząd Pracy w Kolbuszowej zorganizuje szkolenie z zakresu urządzenia i prowadzenia gospodarstwa agroturystycznego.

ROLNICZE PRZYPOMNIENIA

Maj to miesiąc wysiewów, sadzenia a także pierwszych zbiorów. W tym roku będzie to okres spiętrzonych prac w polu i ogrodzie ze względu na zalania pól, które nastąpiły na przełomie 2 i 3 dekady kwietnia.

- przez cały maj wysiewa się rzodkiewkę, koper, sałatę masłową i kruchą,
- na początku maja należy wysiać fasolę tyczną i karlowe w typie Blanka, Eureka,
- w połowie maja sieje się pozostałe odmiany fasoli na suche nasiona, pierwszą partię karlowej fasoli szparagowej i tycznej, przeznaczonych na zbiór świeżych strąków; wysiew fasoli szparagowej powtarza się co dwa tygodnie,
- na początku maja wysiewa się buraki ćwikłowe do bezpośredniego spożycia w lecie i jesienią, zaś na zimowe przechowywanie - siew pod koniec maja,
- gdy minie okres występowania przymrozków, należy siać i sadzić warzywa ciepłolubne. Rzoszady przed wysadzeniem powinny być zahartowane - stopniowe obniżanie temperatury i zmniejszanie podlewania,
- pomidory można wysadzać na początku maja stosując czasowe okrycie lub po minięciu przymrozków tj. 10-15 maja. Powinno się wysadzać dobrą rzoszadę, zdrową, krępą, o krótkich międzywęźlach, o dobrze rozwiniętym systemie korzeniowym. Rzoszadę wybiegniętą, cienką, sadi się lekko ukośnie, część łodygi przysypuje się ziemią w celu wytworzenia korzeni przybyszowych,
- paprykę, która jest wyjątkowo ciepłolubnym warzywem wysadzamy około 20-30 maja,
- w tym samym okresie sieje się lub sadi warzywa dyniowate: ogórki, cukinię, patisony, kabaczki, dynię. Siejąc ogórki należy pamiętać, aby nie rosły w zagęszczeniu, bo wtedy są wyciągnięte, słabe, źle owocują, częściej chorują. Zaleca się rozstaw 20 x 150-180 cm. Wybieramy odmiany wczesne, które zdążą wydać plon przed mączniakiem lub odmiany tolerancyjne na mączniaka rzekomego. Nie mieszamy odmian tolerancyjnych i wrażliwych.

Odmiany tolerancyjne na mączniaka rzekomego:

⇒ **konserwowe:** Aladyn F₁, Heron F₁, Cezar F₁, Parys F₁, Neron F₁, Semko F₁, Krak F₁, Władko F₁,

⇒ **kwaszeniaki:** Julian F₁, Borus F₁,

⇒ **korniszony:** Rufus F₁, Tytus F₁, Piko F₁.

- w pierwszej dekadzie miesiąca wysiewa się nasiona kukurydzy cukrowej,
- w połowie maja sadi się rzoszady selera na taką głębokość, jak rosła w inspekcji. Przy zbyt głębokim sadzeniu trudno się przyjmują, „stoją” oraz może wystąpić deformacja korzenia spichrzowego,
- w końcu maja wysiewa się marchew na zimowe przechowywanie. Ten termin siewu zabezpiecza przed pierwszym pokoleniem polyśnicy marchwianki. Wysiew nasion 40 g na 1 ar. Marchwi nie powinno się przerywać, ponieważ zwiększa się możliwość atakowania przez polyśnicę marchwiankę,

- od połowy maja do połowy czerwca przypada termin sadzenia rzoszad kapusty przeznaczonej na zbiór letni i jesienny,
- w uprawach truskawek pamiętać o wykonaniu 2-3 oprysków zapobiegających występowaniu szarej pleśni. Pierwszy zabieg na początku kwitnienia, kolejne co 7-10 dni preparatami: Euparen, Thiram Grenuflo, Ronilan,
- na plantacjach zbóż jarych po wschodach w fazie 3-4 liści wykonać bronowanie broną lekką. Zabieg ten niszczy zaskorupienie gleby i wschodzące chwasty. Przy dużym zachwaszczeniu upraw stosować opryski herbicydami. Nawożenie azotowe pogłówne w dawce 30-40 kg N/ha zastosować w fazie od krzewienia do pełnego strzelania w źdźbło,
- po posadzeniu ziemniaków wykonywać zabiegi pielęgnacyjne. Najważniejszym celem pielęgnacji jest zwalczanie chwastów, utrzymanie gleby w stanie pulchnym i prawidłowe ukształtowanie redlin umożliwiające uzyskanie wysokiego plonu dobrej jakości. Pielęgnację ziemniaków można wykonać w sposób mechaniczny lub mechaniczno-chemiczny. Stosując środki chemiczne należy dokładnie zapoznać się z etykietą na opakowaniu i ściśle przestrzegać zaleceń,
- na plantacjach zbóż ozimych zastosować II dawkę nawozów azotowych,
- w pierwszej dekadzie maja zakończyć siewy kukurydzy,
- na pastwiskach wypas powinno się rozpoczynać, gdy roślinność ma wysokość około 20 cm. Po każdym przepasieniu zaleca się stosować nawożenie azotowe w ilości 30-50 kg N/ha,
- w sprzyjających warunkach pogodowych pod koniec miesiąca przypada czas sianokosów. Zbiór I pokosu powinien być wykonany na początku kłoszenia traw,
- dokonać przeglądu technicznego sprzętu do zbioru zielonek i siana. Kosiarki rotacyjne winny mieć fartuchy ochronne, a strefa bezpieczeństwa wynosi 50 m,
- w żywieniu przeżuwaczy łagodnie przejść z żywienia zimowego na letnie. Okres dostosowania się przewodu pokarmowego do trawienia zmienianych pasz wynosi od 7 do 14 dni. Zielonkę należy wprowadzać stopniowo,
- przed wypędzeniem bydła na pastwisko przeprowadzić korektę racii,
- kilkutygodniowe odchowane pisklęta drobiowe w ciepłe i słoneczne dni mogą korzystać stopniowo z wybiegu. Na początku nie dłużej niż kilkanaście minut dziennie. Chronić pisklęta przed deszczem i przegrzaniem na słońcu, izolować od drobiu dorosłego celem zapobiegania rozprzestrzenieniu się chorób.

Opr. K. Kościółek

KALENDARZ BIODYNAMICZNY

Data	Część rośliny	Prognoza
1. Pt	kwiat	B, W
2. Sb	liść	
3. N	liść do 21	B
4. Pn	owoc	
5. Wt	owoc do 11 i od 15	
6. Śr	owoc do 12 i od 15 do 19, od 20 korzeń	
7. Cz	korzeń do 16	
8. Pt	-----	
9. Sb	korzeń do 5 i od 10	
10. N	liść do 16, od 17 kwiat	
11. Pn	kwiat	K
12. Wt	liść do 19	
13. Śr	-----	W
14. Cz	----- owoc od 16	
15. Pt	owoc	K, W
16. Sb	owoc	
17. N	korzeń	
18. Pn	korzeń	
19. Wt	od 2 do 19 kwiat	
20. Śr	kwiat do 20, od 21 do 23 liść	
21. Cz	liść	
22. Pt	liść	
23. Sb	korzeń do 11 -----	B
24. N	----- owoc od 12	
25. Pn	korzeń	K, W
26. Wt	korzeń	
27. Śr	korzeń do 13, od 14 kwiat	K
28. Cz	kwiat do 8 -----	
29. Pt	kwiat od 2 do 14, od 15 liść	
30. Sb	liść	
31. N	liść do 5, od 6 owoc	W

Objaśnienia:

B - skłonność do burz,
K - czas krytyczny w komunikacji,
W - skłonność do wichur,
- dni niekorzystne wykreślone

- ♦ siew, sadzenie oraz zabiegi pielęgnacyjne wykonujemy w dni korzystne dla danej rośliny,
- ♦ chcąc ograniczyć występowanie chorób i szkodników roślin uprawnych należy stosować między innymi:
  - * nawożenie kompostem,
  - * odpowiednio dobrany płodozmian, korzystne sąsiedztwo roślin (patrz „Wieści” Nr 3/98),
  - * dobór odmian tolerancyjnych na choroby,
  - * do zwalczania chorób, szkodników stosować środki biologiczne,
  - * ewentualne chemiczne zwalczanie traktować jako uzupełnienie prawidłowej agrotechniki

**Czas przesadzania: od 1.05. do 14.05.
oraz od 28.05.**

Opr. K. Kościółek

***   ***   ***   ***   ***   ***   ***   ***   ***   ***   ***

● KINO „KUJAWIAK” ZAPRASZA W MAJU

DATA	DZIEŃ TYG.	TYTUŁ FILMU	PROD.	OD LAT
10.05.98	NIEDZIELA	„Z DŻUNGLI DO DŻUNGLI”	USA	12
17.05.	NIEDZIELA	„PINOKIO”	USA	b/o
17.05.	NIEDZIELA	„MATKA NOC”	USA	15
24.05.	NIEDZIELA	„ANASTAZJA”	USA	b/o
24.05.	NIEDZIELA	„BEZ TWARZY”	USA	15
31.05.	NIEDZIELA	„ELFY Z OGRODU CZARÓW”	USA	b/o
31.05.	NIEDZIELA	„HISTORIE MIŁOSNE”	POL.	15

„Matka noc” -
tragikomiczna powieść
Kurta Vonneguta na ekranie
kina. Historia Howarda
Campbella - człowieka, który
przekroczył granicę między
prawdą a kłamstwem... i nie
dostrzegł specjalnej różnicy.

„Elfy z ogrodu czarów” - Czy wierzysz w elfy? „Gdy pierwsze dziecko zaśmiało się po raz pierwszy, jego śmiech rozprysnął się na tysiące kawałków, które zaczęły wirować. I tak powstały elfy.” - J.M. Barrie „Piotruś Pan”. Zapraszamy na uroczy film o magii, tajemnicy i zderzeniu świata baśni z rzeczywistością. Ta historia wydarzyła się naprawdę... „Sfotografowaliśmy elfy w ogrodzie” - mówią swoim zaskoczonym rodzicom dwie dziewczynki. Nad niecodziennym zdjęciem głowiły się największe umysły XX wieku z Sir Arthurem Conan Doylem, twórcą słynnego Sherlocka Holmesa i legendarnym prestidigitatorem Harry Houdinim na czele. Elfy, kochające zabawę małe duszki, pokazują się jednak tylko tym, którzy w nie wierzą...

„Historie miłosne” - to film wzruszający, który zaprasza do refleksji o tym, co w życiu naprawdę nadaje smak. Oczywiście - tym czymś jest miłość. Jerzy Stuhr postanowił opisać miłosne przypadki mężczyzn.

APEL

Obwód Kolbuszowa był terenem szczególnych represji stosowanych tak przez okupanta niemieckiego, jak też po tak zwanym „wyzwoleniu” w 1944 roku przez NKWD i Urząd Bezpieczeństwa.

Ludzi, którzy walczyli na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w latach 1944-45 aresztowano. W tej liczbie około czterystu Żołnierzy Armii Krajowej i Batalionów Chłopskich z terenu naszego obwodu. Po bestialskich przesłuchaniach załadowano do wagonów bydłych i pod konwojem NKWD wywieziono do Rosji, gdzie zostali umieszczeni w różnych lagrach karnych rozrzuconych na terytorium „niełudzkiej ziemi”.

W lagrach panowały warunki nie do zniesienia - katorżnicza praca dziesiątkowała naszych ludzi tak, że po trzech latach pobytu wskutek nieludzkich warunków z wycieńczenia i ciężkiej pracy, jedna czwarta stanu zesłańców zmarła.

Tragedia naszych Koleżanek i Kolegów zamęczonych nie może nie może zostać bez echa. Nadszedł czas, gdy po latach przemilczeń i zakłamania można mówić prawdę. Nadszedł czas, że można oddać należyty hołd tym, którzy byli przez dziesięciolecia poniewierani fizycznie i moralnie, których czyny spychano w niepamięć lub dyskutowano na użytek czerwonej propagandy.

My jeszcze żyjący zesłańcy, pragniemy upamiętnić martyrologię tych, którzy na ołtarzu Ojczyzny złożyli swe życie i pozostali na zawsze z dala od swej ukochanej Ziemi Ojczyznej, o którą tak ofiarnie walczyli.

W hołdzie za ich cierpienia i cierpienia tych, co przeżyli tę tragedię, pragniemy ufundować skromny pomnik, który będzie usytuowany na placu przed budującym się kościołem pod wezwaniem Św. Brata Alberta w Kolbuszowej. Nasze obecne fundusze nie pozwalają nam na pokrycie w całości kosztów z tym związanych.

Dlatego zwracamy się z prośbą finansową, dzięki której będziemy mogli spełnić nasz obowiązek i przynajmniej w ten sposób uczcić pamięć naszych Koleżanek i Kolegów zmarłych na wygnaniu.

*„Jeśli zapomnę o nich,
to Ty Boże na niebie
zapomnij o mnie”*

(Adam Mickiewicz)

Ten testament będziemy chcieli wykonać!

Jeśli Ci bliska pamięć tych co polegli w walce o Wolność i Suwerenność naszej Ojczyzny, złóż datkę pieniężną na konto:

Związek Sybiraków

Kolo nr 3

Kolbuszowa

Bank Spółdzielczy w Kolbuszowej

Nr rach.: 9180008/1049-27006-000-02

Prezez Zarządu
Władysław Ozimek

KOMPLET PUNKTÓW KS „RANIŻOVIA” W PIĘCIU SPOTKANIACH LIGOWYCH!

Pilkarze KS „Raniżovia” pierwszy inauguracyjny mecz rundy wiosennej rozegrali 5 kwietnia na stadionie w Raniżowie pokonując 2:0 LZS Budy Głogowskie. Prowadzenie dla piłkarzy z Raniżowa zdobył strzałem samobójczym obrońca z Bud Głogowskich, a wynik meczu ustalili w 80-tej minucie Łukasz Niemczyk. Wygrana była rewanżem za jesienną porażkę.

14 kwietnia nasi piłkarze rozegrali wyjazdowy mecz z drużyną „Czarni” Łąka sprawiając wielkanocny prezent swoim kibicom jak i zarządowi klubu pokonując po dramatycznej końcówce meczu miejscową drużynę 2:1. Bramki dla naszego zespołu zdobyli: w 17-tej minucie - Łukasz Niemczyk, w 27-ej minucie - Grzegorz Soja. Po tym spotkaniu wszyscy sięgali pamięcią wstecz, kiedy to KS „Raniżovia” z meczu wyjazdowego wracała z kompletem punktów i w tak doskonałym humorze. Warto dodać, że jesienny mecz na swoim boisku drużyna z Raniżowa przegrała 1:4.

19 kwietnia piłkarze KS „Raniżovii” zrewanżowali się za jesienną porażkę w Mrowlii pokonując na swoim stadionie „Mrowlanek” Mrowla 3:1. Bramki dla Raniżowa zdobyli: w 20-tej i 60-tej minucie - Łukasz Niemczyk, w 85-tej minucie - Andrzej Żyła.

Tydzień później tj. 26 kwietnia piłkarze KS „Raniżovii” wyjechali na mecz do Trzebosi. Mecz ten dodał dodatkowych emocji, ponieważ obie drużyny jako jedyne nie zaznały goryczy porażki w rundzie wiosennej. Spotkanie rozpoczęło się pechowo dla KS „Raniżovia”, ponieważ szybko stracili bramkę z rzutu karnego. Jednak nasi piłkarze nie załamali się i poprzez uzyskane bramki: w 29-tej min. - Grzegorz Soja, w 45-tej min. - Mariusza Tyburczego i 75-tej min. - Łukasza Niemczyka, zainkasowali cenny komplet punktów na boisku rywala.

ciąg dalszy na stronie 15

3 maja KS „Raniżovia” pokonała na swoim boisku „Czarnych” z Kraczkowej 2:1. Bramki zdobyli: Grzegorz Soja w 21-tej i Mariusz Tyburczy w 35-tej minucie gry.

Warto dodać, że piłkarze z Raniżowa wystąpili po raz pierwszy w nowych strojach, które zostały ufundowane przez Zakład Energetyczny z Widelki.

Oceniając całą drużynę KS „Raniżovia” po dotychczasowych spotkaniach, można śmiało powiedzieć, że młodzi piłkarze po zimowej przerwie zrobili duże postępy, a przede wszystkim krytykowany przeze mnie w rundzie jesiennej bramkarz naszego zespołu Piotr Lesiewicz. Poprawiła się atmosfera wśród zawodników jak i na boisku. Oby tak dalej.

Tabela:

1	Palkovia Palikówka	16	38	48:15
2	Plantator Nienadówka	16	38	43:19
3	Jawor Krzemienica	16	31	33:24
4	Mrowla	16	31	35:33
5	Raniżovia	16	24	28:34
6	Budy Głogowskie	16	24	27:33
7	Akacja Kopcie	16	21	35:33
8	Łąka	16	16	23:29
9	Zorza Trzeboś	16	16	26:37
10	Rudnianka Rudna Wielka	16	14	21:37
11	Czarni Kraczkowa	16	13	24:36
12	Werynianka	16	13	17:29

Po rundzie jesiennej KS „Raniżovia” zajmowała 9. miejsce z 9 pkt.

Grzegorz Woś

Drużyna przed meczem w dniu 3.05. Od lewej: prezes St. Katica, P. Lesiewicz, K. Tęcza, G. Soja, J. Piekarczyk, Ł. Niemczyk, M. Tyburczy, A. Balos, M. Warzocha, trener J. Samojeźny; klęczą od lewej: P. Stadnicki, A. Żyła, G. Maciejczyk, K. Burek, A. Tyburczy, M. Małek, M. Nowak.

SPORT SZKOLNY

23 kwietnia na stadionie w Raniżowie odbyły się międzyszkolne zawody w biegach przełajowych. Wzięli w nich udział uczniowie klas od III do VIII ze szkół podstawowych z terenu gminy Raniżów.

Wyniki poszczególnych grup przedstawiały się następująco:

chłopcy z klas III - IV

1. Marcin Miazga Raniżów,
2. Dominik Ofiara Raniżów,
3. Grzegorz Wilk Korczowiska,
4. Paweł Wilk Korczowiska,
5. Adam Bomba Raniżów.

chłopcy z klas V - VI

1. Rafał Mikołajczyk Staniszewskie,
2. Rafał Żyła Raniżów,
3. Szymon Sobuś Mazury,
4. Paweł Bełza Wola Raniżowska,
5. Józef Tomoń Raniżów.

chłopcy z klas VII - VIII

1. Grzegorz Burek Raniżów,
2. Damian Kusy Mazury,
3. Andrzej Olszowy Raniżów,
4. Andrzej Wiącek Raniżów,
5. Dariusz Marut Raniżów.

dziewczęta z klas III - IV

1. Sylwia Kozak Raniżów,
2. Anna Bemberek Raniżów,
3. Elżbieta Brzuszek Raniżów,
4. Anna Kobylarz Wola Raniżowska,
5. Dorota Babiuch Wola Raniżowska.

dziewczęta z klas V - VI

1. Ilona Pruś Wola Raniżowska,
2. Justyna Ciemielewska Wola Raniżowska,
3. Aleksandra Adamczyk Raniżów,
4. Ilona Żak Wola Raniżowska,
5. Monika Kwaśnik Wola Raniżowska.

dziewczęta z klas VII - VIII

1. Ilona Rzeszutek Raniżów,
2. Anna Zawadzka Raniżów,
3. Małgorzata Tyburczy Raniżów,
4. Małgorzata Kochanowicz Raniżów,
5. Katarzyna Tęcza Raniżów.

5 maja w Szkole Podstawowej w Raniżowie rozegrany został gminny turniej w mini piłce nożnej, który wg programu miał być rozegrany na małym boisku na stadionie. Jednak z powodu opadów deszczu został przeniesiony na salę gimnastyczną. W turnieju brali udział uczniowie do VI klasy włącznie, z poszczególnych Szkół Podstawowych: Korczowiska, Mazury, Posuchy i Raniżów.

Wyniki meczów:

Mazury - Korczowiska 7 : 14

Raniżów - Posuchy 20 : 4

mecz o III miejsce:

Mazury - Posuchy 3 : 4

mecz o I miejsce:

Raniżów - Korczowiska 12 : 4.

Drużyna ze Szkoły Podstawowej z Raniżowa wywalczyła awans do rejonowych zawodów w mini piłce nożnej.

Grzegorz Woś

MAJOWE PRZYSŁOWIA I PROGNOZY

Dużo chrabąszczów w maju
proso będzie niby w gaju.

Gdy w maju płucha
w czerwcu posucha.

Grzmot w maju sprzyja urodzaju.

Jak pszczołki na wiosnę z uli
wcześnie wylatują,
pewny mróz na drzewa w maju nam
zwiastują.

Jeśli się w maju śnieg zdarzy,
to lato dobrze wyparzy.

Kiedy mokry maj,
będzie żyto jako gaj.

Kiedy pierwszy maj płacze
będą chude kłacze.

Kto się w maju urodzi,
dobrze mu się powodzi.

Na pierwszego maja szron
obiecuje chojny plon.

Gdy przed Pankracym (12.V)
przymrozek nocny się zdarzy
zimno wiosnę zwarzy.

Jasny dzień Pankracego
przyczynia wina dobrego.

Pankracy, Serwacy i Bonifacy
zli na ogrody chłopacy.

Od świętej Zosi (15.V) żytko się
kłosi.

Jak się zasieje len w świętego
Stanisława (8.V)
to tak urośnie jak ława.

Na święty Florian (4.V) deszcz
rzęsiasty
będzie plon obfity, dobry i czysty.

Weronika (17.V) chustę zrzuci,
wiosna od nas się odwróci.

Gdy deszcz na świętego Urbana
(25.V)
mały profit z winobrania.

DOBRE RADY DLA KAŻDEGO

I. Hoduj rośliny doniczkowe, ponieważ

- chronią przed hałasem,
- pozytywnie jonizują powietrze,
- pochłaniają dwutlenek węgla (CO₂),
- zielony kolor uspokaja.

II. Ogranicz ilość odpadów:

- segreguj śmieci w swoim gospodarstwie (szkło, metal, papier, plastik, odpady organiczne),
- jeśli masz ogródek - kompostuj odpady organiczne,
- nie kupuj niepotrzebnych gazet i czasopism,
- kupuj zwykle baterie - baterie alkaliczne zawierają szkodliwe srebro,
- nie używaj zawierających rtęć jarzeniówek.

III. Dbaj o zdrowie:

- nie pal - każdy papieros skraca życie o 8 minut,
- myj owoce - usuniesz ok. 70% zanieczyszczeń z ołowiem,
- nie kupuj żywności z konserwantami, sztucznie barwionej i słodzonej słodzikami,
- sprawdzaj datę ważności produktów.

OGŁOSZENIA DROBNE...OGŁOSZENIA DROBNE...OGŁOSZENIA DROBNE

SPRZEDAM:

- ⇒ Przyczepa samobierająca NTVS-4-1, czeska,
- ⇒ Sieczkarnia przyczepiana do kukurydzy z przystawką do niskich zielonek,
- ⇒ Sieczkarnia Z-305 z przystawką do cięcia słomy po kombajnie,
- ⇒ Kombajn ziemniaczany ANNA, jednorzędowy,
- ⇒ Rozsiewacz nawozów RWC-3,
- ⇒ Dojarka dwukonwiowa ALFA-LAWAL.

Wiadomość: Ranizów 62 - Wilki, tel. 2272663 w. 146.

SPRZEDAM:

FIAT 126 p „na chodzie”,
rok produkcji 1977,
na części.

Ranizów 514,
tel. 2272663 w. 188

„Więści Ranizowskie” - pismo społeczno-kulturalne. Miesięcznik. Wydawca: Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Ranizowie, tel. 2272663 w. 34. Redaguje Zespół. Teksty podpisane odzwierciedlają poglądy autorów. Przedruk dozwolony z podaniem źródła. Nakład 250 szt.